

NOWE STANOWISKO PORFIRU W NIELEPICACH KOŁO RUDAWY

UKD 552.322.08:551.736.1(438.312)

W maju 1973 r. robotami wiertniczymi natrafiono na porfir w Nielepicach koło Krzeszowic. Wiercenie udarowe było założone na zachodnim zboczu doliny, w odległości 300 m od drogi, a oddalone około 1,5 km od skrzyżowania jej z główną drogą Kraków — Krzeszowice. Prace poszukiwawcze prowadziło Krakowskie Przedsiębiorstwo Elektryfikacji i Zaopatrzenia Rolnictwa i Wsi w Wodę. Za dostarczone próbki składam mgr inż. M. Pelcowi serdeczne podziękowanie.

Porfir stwierdzono na głębokościach od 23 do 44 m, czyli do spągu wiercenia. W odległości 39 m od stropu występuje żółtordezawa glina z okruchami porfiru o miąższości 3 m, która związana jest ze zwierzczeniem porfiru. Utwory czwartorzędowe o miąższości 4 m stanowią żółtoszare i rdzawe piaski drobno i średnioziarniste, dobrze obtoczone, lekko zailonie, z widocznymi drobnymi blaszkami muskowitu. Trudność w interpretacji stratygraficznej powodują utwory występujące od 4 do 23 m, licząc od stropu. Jest to rumosz okruchów wapieni jurajskich z krzemieniami w żółtordezawym piasku oraz z wkładką ciemnopopielatego, plastycznego łu z okruchami wapieni jurajskich i czarnych łupków karbońskich (stwierdzone na głęb. od 11 do 16 m). Przynależność wiekowa tych utworów nie jest jasna ze względu na ich zły stan zachowania.

Porfir z Nielepic stanowi skałę zwierzającą, spękaną, z charakterystycznymi żyłkami kalcytowo-kwarcowymi, których w takiej ilości nie spotykano dotychczas w porfirach z rejonu Krakowa. Porfir jest szarzielony o odcieniu ciemniejszym i jaśniejszym. W porównaniu ze znanymi wystąpieniami porfiru (5)

o różnych odcieniach czerwonej i zielonej barwy, opisywane odznaczają się najintensywniejszym zielonoseledynowym zabarwieniem. Na świeżym przełamie zaznaczają się rzadko rozrzucone, dobrze wykształcone prakryształy skaleni białych i różowawych. Prakryształy są przeważnie drobne (0,03—0,15 mm), mniejsze niż w porfirze załaskim i w porfirach z antykliny dębnickiej, natomiast nieco większe od występujących w porfirze z Miękini (4). Badania mikroskopowe wykazały, że prakryształy skaleni uległy korozji wskutek nadgryzania ich przez kalcyt. Cechą charakterystyczną porfiru są liczne żyłki wypełnione całkowicie lub w brzeżnych partiach przez kwarc. Niektóre kryształy kwarcu o wymiarach szacunkowo około 0,10—0,15 mm mają wykształcone ściany. W brzeżnej ich części obserwuje się wrostki kalcytu. Ten ostatni wypełnia centralną część niektórych żyłek.

W czarnych łupkach karbońskich stwierdził S. Czarniecki fragmenty ortocerasów. Skały te swoim charakterem przypominają górnowieżyńskie łupki obserwowane również nad porfirem we wkopie wykonanym w kamieniołomie Orlej koło Głuchówki i okolicy Frywałdu (1, 2). Stanowią one jeszcze jedno miejsce występowania tych utworów we wschodnim obrzeżeniu Zagłębia Górnośląskiego.

Nowe stanowisko porfiru w Nielepicach wysunięte jest stosunkowo daleko na E od Krzeszowic i znajduje się w połowie odległości między łakolitem załaskim a intruzjami porfirowymi antykliny dębnickiej, które zostały opisane przez S. Kozłowskiego (3). Przez analogię do innych wylewów lub intruzji w rejonie Krzeszowic porfirowi Nielepic należy przyisać wiek dolnopermjski.

LITERATURA

1. Czarniecki S. — Fauna dolnokarbońska w osadach facji kulmowej we wschodniej części Górnośląskiego Zagłębia Węglowego. Prz. geol. 1956, nr 4.
2. Dżułyński S. — O formie geologicznej występowania porfirów załaskich. Biul. Inst. Geol. 1955, nr 97.
3. Kozłowski S. — Intruzje porfirowe w grzbiecie dębnickim. Ibidem.
4. Rozen Z. — Dawne lawy W. Ks. Krakowskiego. Rozprawy Wydz. mat.-przyr. T. 49. Ser. A. Kraków, 1909.
5. Siedlecki S. — Utwory paleozoiczne okolic Krakowa. Biul. Inst. Geol. 1954, nr 73.